

Nói Lái: mọt đờng đờc biểt cầa tiểng Viểt

Tác Giả: Nguyễn hữu Phẫc, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

Đờn nhậ.

Vào đờu thập niên 1990, Tiểng Sĩ Lê Văn, lúc đờ là Cầ Vậ cho Bậ Giáo Đờc California, có tậ chậ c mậ t hậ i thậ o vậ "Nhậ ng chuyể n vui trên đờng hậ i nhậ p vào xả hậ i Hoa Kậ (HK)." Đờn giậ gậ m nhậ u giáo chậ c Viểt Nam cậ ngậ rậ i rạc nhậ u nậ i Hậ và Canada. Tôi đờ c tham đờ vậ i tậ cách mậ t thuyể t trỡnh viển. Sau mậ t ngày hậ i thậ o , chia xậ nhậ ng mậ u chuyể n vui vậ i các hậ i thậ o viển, chúng tôi có đờ p dừng cậ m tậ i chung do ban tậ chậ c khoể n đờ i. Tôi ngậ i cậ nh Giáo Sậ Nguyễn Đờnh Hòa. Thậ t là mậ t buậ i hậ i ngậ hiể m có cầa mậ t sậ đờng nghiể p cũ. Câu chuyể n trong bàn ản là nhậ ng chuyể n hàn huyển xen lậ n vậ i nhậ u chuyể n vui trên đờng đờ nh cậ . Tôi kậ ra mậ t sậ nhậ ng tiểng lậ i, câu lậ i và nhậ ng lậ i nớ lậ i gậ i là góp phậ n trong mậ t buậ i tiể c hiể m có. Lậ dĩ nhiển là có mậ t vài tiểng lậ i và mậ t vài câu lậ i không đờ c thanh tao lậ m. Nhậ ng các đờng nghiể p trong bàn có vậ vui vậ vì câu chuyể n nớ lậ i.

Đờu đờ c biểt là GS Hòa có vậ cững thớch nhậ ng câu nớ lậ i. Ông lậ y bút, giậ y ra, bậ o tôi "bậ t ga xẩng" đờ ông ghi chếp. Tôi nớ vậ i ông là còn nhậ u câu khác mà tôi có nghe đờ n, có vậ kém lậ ch sậ hậ n vì trậ ng trỡn hậ n. Ông nớ không sao, chúng ta đờng hậ c hậ i, chia xậ nhậ ng chuyể n vui, ghi lậ i nhậ ng gậ mình biểt là đờu tậ t trong viể c lậ m lậ c nhậ ng mậ u chuyể n do dân chúng truyể n khậ u. Tôi nậ i hậ ng hậ a liể u: GS khậ i ghi chếp, tôi sậ viể t thành mậ t bài gậ i đờn GS đờ đẩng báo nào cũng đờ c. Ông nớ gậ i đờn cho Ông hay gậ i cho báo nào cũng chậ ng sao, miể n là nhậ ghi lậ i và phậ biể n đờ góp phậ n cho vui. Rậ i thậ i gian trôi qua, cuể c sậ ng quá bậ n rậ n, và rậ i thắng nậ y chậ y thắng khác, nắ m nậ kẻo nắ kia, và nhậ nghiể p lậ i không đớnh đắng vì tậ i khung cậ nh nghiển cậ u, tôi đờnh tậ nhậ là khi nào rậ nh rậ i sậ viể t. Rậ i tôi lậ i nghe nớ GS vậ California. Cừng vậ i mậ t sậ giáo sậ khác nhậ GS Lê Văn, GS Nguyễn Khậ c Hoậ ch v.v., ông mậ Viể n Viể t Hậ c. Và sau đờ tôi đờ c tin GS Hòa qua đờ i. Tôi cậ m tậ báo có cáo phó, ngậ n ngậ . Món nậ tinh thậ n nậ y làm sao trậ đờ c. Cách đờy vài nắ m, tôi vậ hậ u, rậ i vùng South Pasadena, và đờ nh cậ i Orange County. Giậ đờy tôi có mậ t sậ giậ nhàn rậ i nậ n tôi cậ gậ ng viể t lậ i bài "nớ lậ i" nậ y và giao nó cho GS Lê Văn, cậ vậ n cầa Viể n Viể t Hậ c. Ngậ i anh khậ kớnh nậ y đầ là "xậ p" cầa tôi, và nhà tôi, trong nhậ u nắ m Đờ i Hậ c Sậ Phậ m Saigon. Hậ n nậ a Tiểng Sĩ Nguyễn thậ Bậ o Xuyể n (bà Lê Văn) lậ i là Phó Viể n Trậ ng Viể n Viể t Hậ c. Nhậ vậ y tôi đầ có đờ p làm trỡn lậ i hậ a vậ i GS Hòa mậ t cách giẵn tiể p, và cũng đờ góp chứtt xứ nhậ ng đờu lậ m lậ t nớ lậ i sậ phong phú và tớnh cách đờ đờng cầa tiểng Viểt.

Không biểt vậ nớ lậ i hoặ c viể c dừng tiểng lậ i trong vậ nớ và vậ viể t có tậ bao giậ . Riểng tôi, tôi đầ nghe, bậ t chậ c và dừng nớ lậ i tậ lúc còn hậ c tiể u hậ c vào thậ p niên 1940. Sau nậ y đờ c sắch mậ i biể t rậ ng lậ i nớ lậ i đầ đờ c dừng tậ lâu hậ n tôi tậ ng. Ngậ i ta nớ lậ i đờ chậ i chậ , đờ bồng đờa giậ a bậ n bè vậ i nhau, đờ chậ m biể m vô hậ i mậ t sậ viể c gậ đờ cho vui, hoặ c chậ m biể m mậ t ngậ i khác mà không dắ m nớ trậ c tiể p. Ngay cậ trong viể c đờ c tên hiể u hoặ c thậ ng hiể u cũng có dừng tiểng lậ i nhậ trậ ng hậ p cầa nhà thậ Thậ Lậ vậ i tên thậ t là Nguyễn Thậ Lậ . Thậ Lậ là tiểng lậ i cầa Thậ Lậ .

Tôi xin thậ a trậ c nhậ ng chuyể n cậ i thì phậ i có ngậ i nớ và ngậ i nghe. Ngậ i nớ phậ i có tài nớ chuyể n vui. Phậ i lậ a chuyể n cho đứng vậ i thành phậ n tớnh hay khắ giậ thì câu chuyể n mậ i đờ c thậ ng thậ c. Còn nậ n viể t chuyể n cậ i đờ cho thiên hậ đờ c thì chậ a chậ c tậ t cậ ngậ i đờ c đờ u cậ i và đời khi còn nghe chậ là chuyể n cậ i nậ y hay chuyể n cậ i kia "đờ t". Nhậ ng cũng câu chuyể n đờ t đờ mà do mậ t ngậ i có tài kậ , và kậ đứng lúc, đứng trậ ng hậ p thì lậ i là chuyể n hay. Cừng y vậ y, đầ gậ i là "nớ lậ i" thì phậ i nớ đứng chuyể n, đứng lúc, đứng nậ i, đứng

Nói Lái: mọt đống đũa c biết c a tiếng Việt

Tác Giả: Nguyán háu Phác, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

väi thành phän thänh giä thì may ra mäi đäng thäng thäc. Do đó, vì đây là bài säu khäo nên tôi phäi viät tät cä nhäng chuyän gì mà tôi có thä ghi läi theo trí nhä, hoäc ghi ra tä nhäng tài liäu khác. Đäc bài nói lái chäc chän là đä nhằm chán hän là nghe nói lái. Xin quý vä chäu khó đäc hät đä thäy nhiäu đäng khác nhau cäa viäc nói lái.

Nói lái trong mọt sä sách vä.

Tä đän näy trä vä sau, "chä" (còn gäi là "tä" hay hay nhóm chä (cäm tä), hoäc câu thä nào có thä viät tiếng lái ra, tôi sä viät. Näu cäm thäy bät tiän vì tiếng lái có vä quá "tä chân" hay gäi là không đäc thanh tao, tôi xin miän viät ra đä gäi là tôn träng cä nhäng ngängäi cho räng không nên viät nhäng tä có vä quá ..trän. Tôi chä tô đäm, hoäc gäch đäi nhäng tä có thä hiäu theo nghĩa lái, hoäc không gäch đäi gì cä.

Nói lái tiếng Pháp: Ông Läng nhän, trong quyän Chäi Chä (5) có nhäc chuyän nói lái bäng tiếng Pháp. Chuyän räng có mät cäp vä Viät, chäng Pháp vào hàng tranh sän mài. Vì chä nhän nói thäch quá nên vä rä tai chäng: "träs chaud, träs chaud (nghĩa đen: nóng quá, nóng quá). Chäng lät đät chän tranh, trä tiän nhanh đä ra ngoài cho bà vä đäc mát hän. Vä trách chäng khi ra khäi cäa "Đä bäo đät quá mà còn mua". Chäng nói là có thäy vä kêu đät đầu. Vä bäo có nói räi "träs chaud" là "trop cher" (mäc quá). Bà äy đä nói lái theo kiäu VN, chäc chän là "bä" cäa anh chäng cũng không hiäu đäc.

Nói lái cho vui vä nguän gäc cäa mät ngängäi: Ông Nguyän Ngäc Huy, trong quyän Tên Hä Ngängäi Viät Nam (8), có thuät câu chuyän đäi khái nhä sau. Ngày xäa có nhiäu ngängäi VN tä miän Trung tiäp täc vào Nam läp nghiäp. Dân Nam, vì không biät rõ đäa lý miän Trung, gäi chung nhäng ngängäi mäi vào sau là "ngängäi Huä". Có nhiäu ngängäi Huä làm nghä thäy lang läu đäng. Mät thäy lang nä tuy còn trä, nhäng mất tay chäa lành cho mät phú hä. Ông phú hä cäm än thäy lang bäng cách gä con cho thäy. Ông läi giúp vän cho mät tiäm thuäc bäc. Chú rä nhä cha vä đät tên cho hiäu thuäc cäa mình. Ông cha vä đät tên tiäm là "Thä Hoäng Đäc Phäng". Ông giäi thích cho rä đäi ý là nó làm viäc cäu ngängäi nên đäi mä räng ra (thä = đäi; hoäng = räng). Chú rä rät hài lòng. Khi có ngängäi khác häi ý nghĩa cäa hai chä đó, ông cäi và nói : Rä tôi là ngängäi Huä, tôi đät hiäu tiäm Thä Hoäng là đä nhäc cho nó nhä gäc gác nó là Thäng Huä. (Trong träng häp näy nguyên âm "o" trong chä "hoäng" đä đäc thay thä bäng nguyên âm "u" trong chä "Huä". Đây chä là đäc cho thuän tai mà thôi, chä lúc nói lái không ai nghĩ đän viäc thay đäi nguyên âm hay phä âm, hoäc hoäc thay đäi "đäu" gì cä.

Nói lái vì täc cä tên: Cũng trong quyän sách trên, GS Huy còn nhäc đän mät câu chuyän "nói lái" khác do täc cä tên mà có. Ngày xäa, thäi chä nho còn thänh, dân Viät có täc cä tên hay còn gäi là kä úy. Thí sinh cäa các kä thi träng năm 1920 là nhäng nän nhän đäu tiên. Näu bài làm không tránh nhäng tên cäm kä thì chäng nhäng bä đánh rät mà còn có thä bä các biän pháp chä tài khác. Nän nhän thä hai là nhäng ngängäi cäm bút. Và nän nhän thä ba là các gánh hát. Täc cä tên änh häng sâu räng trong dân chúng. Theo GS Huy thì dân chúng đä phän äng läi bäng cách dùng tiếng lái.

Sä là vào nhäng thäp niên 1940-50 có nhäng đoàn hát bäi läu đäng đi hát ä các miän thuäc "Läc Tänh". Träng khi đän mät vùng nào thì bäu gánh phäi läy danh sách cäa các chäc säc näi đó đä khi hát, nhäng diän viên phäi tránh tên trong danh sách đó hay đäc träi đi. Thí đä tên cäa

Nói Lái: mọt đòng đòng c biết c a tiêng Viêt

Tác Giả: Nguyán háu Phác, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

ông cai tiêng là Nguyễn thi khi hát, tiết cänhäng chä"nguyên" đäu đäc đäi ra "ngän" vì tên Nguyễn phäi cä đätä kính träng.

Có mọt gánh hát đän mọt làng nä đä hát trong đäp lä"käyên." Các vä häng chäc trong xã häp bàn vä viäc cätên. Häi đäng xã đäng ý là đä cho tuäng hát đäc hay, miän cho đoàn hát khäi cätên các chäc säc, trätên hai anh em cäa hai vä hào mäc tên Hòa và tên Hóa. Hai ông näy rät hách đäch, nhät đänh là đoàn hát phäi cätên cäa hai ông. Những ngä i trong gánh đäng ý. Nhäng đä chäi xä hai ông này, hä thêm mọt màn đäu. Trong màn näy có hai ngä i đäi đäp, mọt ngä i đóng vai lính. Ngä i kia häi là trong quân ngũ, lính đäc ăn món gì thäng xuyên. Anh lính đäp: "Hoäc ăn cà, hoäc ăn cá." "Nhäng ngä i lanh trí hiäu đó là câu nói lái đä mäc häng ông Hòa và ông Hóa đäu ôm bäng cäi trong khi hai ông này giän muän häc máu mà không làm gì đäc gánh hát." (8) (Xin thäa thêm cho rõ nghĩa: hoäc ăn cà = Hòa ăn c.t; hoäc ăn cá = Hóa ăn c.t)

Tiêng lái có nghĩa riêng: Trong mọt video mà ông Nam Läc và cô Nguyän cao Kä Duyên là MCs (rät tiäc không nhä video tên gì), ông Nam Läc phäng vän ca sĩ Chä Linh. Ông có häi ca sĩ räng häi ä Saigän, nhäng ngä i ngäng mä có gäi đäa ca sĩ Chä Linh là ca sĩ "Lính Chê", ca sĩ Chä Linh có giän không? Ca sĩ Chä Linh trä läi là ông đäc miän đäch (lính chê) vì là thuäc säc täc thiäu sä Chäam, và không phiän hà gì väi tên riêng đó. Tôi chäc là ông Nam Läc cũng thäa biät là tä"lính chê" là tiêng lái cäa Chä Linh. Tiêng lái näy läi trùng häp väi tình träng quân đäch cäa ca sĩ Chä Linh.

Nói lái đän giän vä ngä i, thú vät và nhäng chuyän häng ngày: Trong video Vân Sän sä 3, trong hài käch Ông Ninh Ông Nang (12) (không thäy đätên tác giä) có mọt phän đäi đäp sau đây giäa cách hài käch viên toàn là câu lái, rät đän giän và rät đä hiäu vä thú vät (cá, chim, chó, mèo), vä ngä i (bà già, ông già, trä em, cô dâu, chú rä) và các đäu khác.

"Con cá đäi näm trên cäi đá;
Mèo đuôi cät näm mọt đuôi käo
Chim mä kiän näm trên miäng cä;
Chim vàng long đá täi vòng lang
Chim sáo säc chä anh sóc säo;
Con chó quä chân bä cái quän che
Cô bé mäp ú là nhä mä p;
Thäng nhä m tong väc cái äng tôm
Chiäu chiäu cä Mäo lên räng cäo mäi;
Sáng säm bà Hät đä bán bät hà
Cô nàng dâu häa đäi mua đäa häu;
Chàng rä bänh trai ngä i täi bäi tranh
Ngä i mäc áo xanh chính là anh sáu;
Miäng thät bäm nát trong bäng bác näm
Anh chàng säc môi ngä i ăn xôi mäc ;
Cô gái mäm to län läi mò tôm
Nhä cái búa đä chä thành bó đäa;
Cái näi cäm thiäu läi däm kêu thäm
Täm hình läng kiän ai đäm liäng cäng;

Nói Lái: mọt đòng đòng c biết c a tiêng Viêt

Tác Giả: Nguyán háu Phác, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

Cô gái muán cháng ngá cái máng chuáng."

Đán đây đã hát nháng câu lái trong Video Vân Sán, nháng câu chát làm tôi liên táng đán câu lái khác cùng ý nghĩa: "Máng chuáng mác giáa đáng chái . Cái máng mác á giá đáng bình tháng nhá chuyán "muán cháng" thì "đái cháng" phái không quý vá ?

Các nhà văn (hián đã già, hoác đã ra đi rái) nói lái:

Trong quyán "Hán Náa Đái Há" (13) ông Vuáng Háng Sán dùng tiáng lái nhiáu lán . Thí dụ "bát quá là bá quác" (trang 465); "tát" (tiáng lái cáa tát, trang 477); và "máng chuáng" (tiáng lái cáa "muán cháng" trang 519) v.v... Ngoài ra, á mát đáng khác, đánh cái á kániám chuyán Đông du thăm Đài loan và Nhát cáa ông và vài ngá i bán Pháp, cũng trong sách náy, ông có ghi lái chuyán á khách sán Nhát. Ông và ngá i bán Pháp không quen mác áo kimono đã đá sán trong tá cho khách trá. Ông có dùng hai tiáng lái, vái vá đáa cát mà tôi xin mián "thông đách", nhá đã háa; trá gách lán gách đái hai tiáng lái là do tôi thêm, nguyên văn câu ông viát nhá sau:

"Đán cái áo kimono màu sác sá, mái phòng trá đáu có treo sán cho khách mán, Meken và tôi cháa quen, váa xá tay vào, tám thân bát táng áo che không khuát, tráng trác tráng sau, đáa "lá coi" đáa "lác cá", áo nhát nhát, cánh thát buán cái" (trang 590).

Công Tá Hà Đông (CTHD), báo Ngá i Viát (1), dùng táa đá "Saigán Táp Pán Lá" (tên mát cuán sách cáa ông Váng Háng Sán), đáphá bình nái dung cáa cuán "Tá Vá Tiáng Viát Mián Nam" cáa ông Sán. Bài báo náy đã kára nhiáu tiáng lái. Có tiáng tá sách cáa ông Sán, đã đác tác giá bài báo trích đán nhá "xe u má":

"Xe u má: tiáng láng đá gái xe thá má, vì sán xe báng gá cáng, khách ngá i bát trên sán, ê ám bàn trán, nhát là khách phán đáu phái ê mu, nói lái cho bát tác."

Có nhiáu tiáng lái khác, và nháng tiáng đác biát đác dùng thái tác giá CTHĐ sáng á Sài gán. Ông đát câu hái cho chính ông là: "Tái sao tôi lái không ghi lái vái lái giái thích nháng tiáng, nháng hành ngá sinh đáng, rung rinh âm thanh, lung linh màu sác trong tiáng nói cáa dân tác tôi, trong thái đái tôi? "

Ý kián cáa ông rát hay vì nháng tá mà ông kára rát đác đáng, vì có tính cách rát là Sài gán. Trong sá nháng tiáng đác biát đáng, có mát sá là tiáng lái nhá: liáng cáng, đám sá, chai háa, chà đánhám. Xin đác trích đán sau đây cám tá lái chà đánhám , mát thành ngá lái có tính cách lách sá, tácánh nghèo đái cáa dân Sài gán, sau khi đác pháng đáng (giái phóng), phái đám bán bát cá vát gì có thá chám (láy) đác trong nhà.

"Chà đánhám: chám đánháa, tiáng Sài gán nháng năm sau 1975, ... Thái áy Sài gán có câu phong dao:

Đáđáu bá con á nháa?

Hái em em nói: Đá chà đánhám

Đáđáu tay xách, nách ôm?

Nói Lái: mọt đợc biểt cầa tiểng Viểt

Tác Giả: Nguyễn hữu Phẫc, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

Hữi em em nói đi chồm đợc nhầ." (1)

Giai thoải vể nói lái cầa Trểng Quểnh: Trong mọt sể sách khác, tồ nhể là có đợc mọt sể chuyển vui liên quan đợc n "Trểng Quểnh". Ông hay nghể ch ngể m, chểc phá nhiể u vể chểc sểc trong triể u, kể cể con vua và vua nể a. Đợc ý chuyển truyển rểng mọt hôm nghe công chúa đi đợc ngoài thầnh. Trểng Quểnh đợc đón công chúa ở gển bên mọt cây cể u. Khi công chúa đi ngang qua cể u thể y ông trểng nhầ ta lể y chân đá nể c vểng tung tồe. Công chúa hữi ông đầng làm gì đợc? Ông trể lểi là ông đá bồe cho vui.

Nhầ thể Hữ Xuân Hữểng nói lái: Tồ cũng nhể có đợc nhiể u lển trong các sách (nầo đợc), thể cầa Hữ Xuân Hữểng (HXH). Nể sĩ hữ Hữ nể y là vua vể thể lái. Thể lái cầa bà đợc ghi lểi trong nhiể u sách vể vể vể chểểng Viểt Nam. Gển đầy đợc quyển "100 Nểm Phất Triển Tiểng Viểt" (9), tác giể Phểng Nghi có ghi lểi bài thể "Kiểp Tu Hầnh" cầa nể sĩ hữ Hữ :

Cái kiểp tu hầnh nểng đá đồe,
Vể gì mọt chút tồ o tồe tồe
Thuyển tình cũng muể n vể tây trúc,
Trái giồ cho nển phểi lển lồe.

Ngoài ra tồ còn nhể vài câu sau đầy cầa HXH: (nhểng không nhể tể a bài thể)

Đầng cể n nểng cể c chể a mể a hể
Rể chể em ra tắ nể c khe...

Hoểc: Thú vui quên cể niể m lo cũ
Kìa cái điể u ai nó lển lồe.

Các nhầ thể khác nói lái: Theo sách vể a đợc n (9) thi sĩ Thể o Am Nguyển Khoa Vy ở Huể có bài thể nhể sau:

Nể c cể i chi ra nể i cể c lồe,
Dồe chầ lai lắg đầ đợc u chong
Khó đi tìm hiể u nhầ khi đợc,
Cồe khó nhể ai biểt có không

Ông Huy Phểểng (3) trong bài "Nói Lái Mà Chểi" cũng có ghi mọt bài thể nói lái nểi tiểng khác cầa thi sĩ Nguyển Khoa Vy:

Cể u đợc o nển chi phểi cể o đợc u
Đợc u lai đợc a muểi cũng dài lâu
Na bểểng bát tểi nểểng bà vểi
Đợc u sểi không tu cũng giểi sể u

(Ông Huy Phểểng chú thích: Na bểểng bát tểi = mang bình bát tểi, nói giểng Huể)

Ngoài ra trong bài "Nói Lái Mà Chểi" còn có mọt bài thể rểt hay tể a đợc "Trồe Trểi" mà Ông Huy

Nói Lái: mọt đũa c biết c a tiếng Việt

Tác Giả: Nguyễn h u Ph c, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

Ph ng nói không biết tác gi là ai.

"Cô kia sao c trông tr i:

Đ tôi xin nguy n làm tr i cô trông

Trông tr i s ng m ph i không

Tr i mà trông i còn mong n i gì!

Đ c xong bài trên, các b n có tìm th y ý nghĩa c a tiếng lái không? N u không xin các b n đ c câu chú thích c a ông Huy Ph ng. Ông có ghi rõ là bài th n y mu n nói lái ph i đ c theo gi ng B c hai ch "trông tr i" = "chông ch i".

Nói lái b ng câu đ i: Trong sách Mi n Đ t H a (10) anh Trà Lũ (tôi g i anh vì Trà Lũ là b n đ y h c cùng tr ng v i tôi tr c 1975) có ghi câu đ i sau đây, câu đ i v a ch i ch cách đ i v a ch i ch b ng cách dùng tiếng lái:

"Gái C Chi, ch cu, h i c chi".

Khi nghe câu đ i trên, anh Trà Lũ đã kêu c u "xin các c giúp tôi v i"? Quý b n th a hi u là t C Chi đ u là mọt đũa danh g n Saigòn; c chi th hai cu i là câu h i (c n y là c chi v y?) Còn t ch cu v a là mọt đũa t , v a là tiếng lái c a c hai t cùng âm "c chi". Cũng trong sách đó, mọt đũa n sau, Trà Lũ có nói r ng mọt s đ c gi v i t th "gà" cho anh 2 câu nh sau g i là đ i i v i câu trên:

"Trai Th Đ c th c đ xin th đ c" và

"Trai B c c c, bú c., than B c c c".

Anh Trà Lũ cho là câu đ i sau nghe "khi p quá, nh ng ph i v i t ra trình cho các c ch m cho". Hai câu n y đ i khái, không đ c ch nh m v ph ng di n đ i. H n n a ch c b n tôi vì tính tình x xòa nên không đ ý r ng tiếng lái c a "B c c c" là "b c c." ch không nh ông đ c gi nào đó đã v i t. Và n u dùng t "b c" thì ch c không có gì "khi p quá" mà ch h i h i táo b o tí thôi. Ch ghi nh n cho vui ch nào dám ch trích b n mình, vì tôi cũng bí nh b n. M i năm qua r i, trên con đ ng h c h i v lái ti u lâm, ch a tìm th y câu nào hay h n câu C chi mà b n đã k .

G n đây đ c bài c a Ông Nguyễn Đ i Hùng (7) th y câu C Chi đ c ghi nh sau: "Đ n C Chi, ch cu anh, h i c chi." và câu sau ghi là:

"V Cù Mông, còng mu em, đòi Cù Mông."

Giai tho i v nói lái đ h n hò qua câu đ i. G n đây h n, vào m y tháng đ u năm 2002, k c tháng b y, đ c trong báo h ng ngày tôi th ng th y nh ng tiếng lái, nh ng ch là nh ng tiếng r i r c, cũng vui, nh ng không i ng trong câu chuy n nào đ c biết, nên tôi không ghi chép.

Tuy nhiên, trong mọt bu i tiếng sinh nh t tôi có nghe câu đ i có tiếng lái. Câu chuy n r ng m i n đ ng quê sông H u nhân có bu i g p g c a các thân hào trong làng. Trong câu chuy n qua i, ng i ta nói v th i s , đ ng án, và văn ch ng. Có mọt chàng n , trong câu chuy n v

Nói Lái: mọt đòng đòng c bi t c a ti ng Vi t

Tác Giả: Nguy n h u Ph c, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

vấn ch ng v i m t c, đã nói:

Nguy t lão xe t , ch vàng t t m i

Nàng đã tr i là:

Đ Thích nh p chén r u tr ng tái môi

M i nghe qua, t ng là chuy n câu đ i v i các đ i n tích. Nh ng th c s Nguy t lão và Đ Thích ch ng "ăn nh u" (liên quan) g i đ n hai ng i n y. H ch h n ngày g p nhau mà thôi. Chàng h n nàng t i m t (t t m i). Nàng không ch u, b o là t i mai (tái môi.)

Nói lái qua câu hò đ i đáp gi a trai gái. Mi n đ ng b ng sông C u long, vào mùa c y các th c y nam n v a làm vi c v a vui đùa qua chuy n ti u lâm, ho c qua nh ng câu hò đ i đáp gi a hai nhóm nam n . Ông Nam San (6) có ghi i m t s câu hò có tính cách r t "t chân" sau đây, trong đó có c luôn câu có ti ng lái.

Nam:

Th y em gò má ng h ng
Ph i chi em đ ng m c c thì anh b ngem hun.

Ho c: N c Tân Ba ch y ra Trà Cú
Em c y khum lòi vú anh mu n hun

Phe n đáp:

....

Phú Đ i n có ch Tám Hai
Thuy n quyên hò mí, đ i trai anh hùng

Tân Ba, Trà Cú, Phú Đ i n là nh ng đ a danh v ùng đ ng b ng C u Long. M i đ c câu chót ít ai đ ý đ n ti ng lái vì gái thuy n quyên mà đ i "trai anh hùng" thì r t là thu n tai và thu n nghĩa. Nh ng "đ i trai" nói lái là đá trôi, v a có nghĩa đen rõ ràng, kh i gi i thích, v a có nghĩa bóng là phe n có cách hò th ng phe nam m t cách đ dàng. (Ông Nam San chú thích r ng: "Hò mí hay hò mép là hò đ i đáp, thách th c, dòng do xuôi ng c, nói lái úp m nói lên cái n đ c a mình, mi n xu ng câu ăn v n, đúng đ i u là đ c.)

Giai tho i v h c sinh "Văn Bình". Trong chuy n ch i ch c a các h c sinh và nh ng nhà nho mà tôi đã đ c, thì chuy n sau đây (tôi nh không đ c rõ ràng v chi ti t và tên tu i) nói lên s đùa c t b ng ti ng lái. Chuy n r ng có một nhà nho n v n hay, ch t t, thi đ u cao, nh ng không ch u ra làm quan mà ch v v n vui thú vi c đ y h c. Có m t anh h c trò n r t hay ch và t cao v tài c a mình. Anh ta tên là Văn Bình. Anh đi tìm nhà nho n đ thi th tài đ i đáp c a mình. Trong lúc đi trên các con đ ng quê quanh co, anh ta g p m t ông câu cá, anh ta h i thăm i đi. Ông câu h i tìm g p nhà nho làm gì? Anh sinh viên đáp là đ đ i đáp văn ch ng. Ng ông nói n u anh sinh viên đ i đ c câu đ i c a ông thì ông s đ n đ n nhà c a

Nói Lái: mọt đũa ng đũa c biếu t cĩa a tiếu ng Viếu t

Tác Giả: Nguyán háu Phác, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

nhà nhỏ. Ông giao đũa u kiếu n là khi ra câu đũa i, ông chá nói ra táng chá mọt và anh sinh viên phái đũa i lái táng chá mọt. Anh sinh viên báng lòng. Nháng chá cáa câu đũa i là:

"Vá trác đáu nam cá". Anh sinh viên đũa i táng chá là:

"Văn bình lai bác cá"

Vì khi đũa i là đũa i táng chá mọt nên anh sinh viên không thá biát nái dung cáa cá câu. Khi xong, ngá ông báo anh sinh viên đũa c cá hai câu xem nghĩa là gì và giái thích cho ông nghe. Đũa c lái, tháy câu đũa u vô nghĩa. Nháng đũa c câu thá hai xong, Văn Bình ván rát thông minh, biát ông câu dùng lái chái chá lái đũa nháo anh ta. Anh ta cũng nhán ngay ra ráng chính ông câu là nhà nhỏ mà anh đang tìm. Tôi không nhá đáu n kát cáa câu chuyán náy ra sau, và cũng không nhá đá đũa c á sách nào.

Giai thoái Mã Qui – Qui Mã: Phán cuái cáa viác trích đũa n sách, có hai tiáng lái đã thành giai thoái rát hay. Trong Giai Phám Xuân Nhâm Ngá Ngái Viát, Công Tá Hà Đông (1) có viát bài Mã Qui và Qui Mã . Năm ngá nói chuyán mã là đúng quá rái. Tác giá cho biát là hai tá náy và câu chuyán liên há là do mọt "cây cái nhân dân nào đó á Hà Nái" viát ra đũa làm chuyán tiáu lâm. Chuyán đũa i ý là vào đũa u tháp niên 1980, kinh tá VN xuáng dốc phi mã, thá thám. Ngái cám đũa u đũa ng và nhà nác vì lo láng quá nên đũa n đũa n Ngác Sán ăn chay xin thán linh báo máng giúp bián pháp cáu nác. Hai ngái đũa u đũa c thán báo máng. Ngái đũa u tháy con ngáa và con rùa, ngái kia thì tháy con rùa và con ngáa. Tuy vô thán, nháng tin máng và tin .. tháy giái máng. Hai ngái bán nhá tháy giái thích há. Tháy giáng ráng rùa là qui, ngáa là mã. Ông đũa u tháy rùa và ngáa tác tháy qui mã, ông sau tháy ngáa và rùa tác tháy mã qui. Váy theo đũa m máng thì thán có ý cho hai ông biát là: "muán cáu ván nác nhà hai ông phái qua Má xin Má (a) nó giúp, bao giá Má (a) nó qua nác mình thì tình hình nác mình mái khá đũa c". Tác giá bài báo cũng có viát ráng là chuyán tiáu lâm (nói lái) náy đã ra đũa i tá nháng năm đũa u cáa tháp niên 1980, khi cháa có đũa u hiáu nào cho biát ráng Má sáng giao vái VN. Tác giá bài báo đó viát tiáp là: "Hai mái năm sau, chuyán mã qui qui mã thành sá thát." Chú thích (a) do tôi thêm: các tá Má náy dùng " Í " vì tiáng lái cáa qui mã = qua má, và mã qui = má qua).

Vái nháng trích đũa n váa qua, chúng ta tháy ván cháng, ván thá, trong sách báo hay video đũa u có nói lái rái rác đó đây tá Bác chí Nam, tá quác nái đũa n hái ngoái.

Nháng lái nói lái qua tiáu lâm truyán kháu, hoác đũa c ghi chép lái.

Phán tiáp theo đây tôi sá ghi thêm nháng tiáng lái hay câu lái do tôi hác hái hay lám lác trên con đũa ng "tiáu lâm lái".

Nói lái trong câu đũa : Lúc tôi còn nhá, tôi biát đũa c nháng tiáng lái đũa u tiên qua các câu đũa . Thí đũa các câu đũa sau đây:

a) – Ông cá ngoài Huá ông cá ai? (xuát vát)

b) – Ông đánh cái chen, bà báo đũa ng? (xuát vát đũa ng) .

Hoác c) – Ghe cháy chìm giáa bián đông, cái nác nó mát cái công nó còn.(xuát vát) .

Câu a) là "cái ô"; vì cá ai = cái ô. Câu b) là cái "chán đán"; vì "chen...đũa ng = cháng đán. Câu c)

Nói Lái: mọt đòng đòng c biệt c a ti ng Vi t

Tác Giả: Nguy n h u Ph c, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

là "con còng", vì "công còn = con còng.

Nói Lái tên thú v t: Các câu sau đây nói lái v thú v t, th c ăn, đ a danh, hay nói đùa cho vui:

Con óc con nh n , con ch con nh ng;

Con cò con sóc, con cóc con sò;

Con công con rùa, con cua con r ng;

Con cáo con bò, con cò con báo.

Ho c: Con cá đ i n m trên c i đá;

Ông cò L a đ ng c a lò.

Bên trên trong ph n trích đ n video đã có r t nhi u ti ng lái v thú v t.

Nói lái v các lo i canh: V th c ăn, trong b a c m c a VN th ng có ba món chánh: món m n, món xào và món canh. Sau đây là câu lái đùa v canh:

"Anh Cậu Bành đánh l n v i anh Kí Banh, ông Cai C nh làm biên b n, gi i lên ông Cai Khoanh đ th lý. Các câu trên th t ra là tên c a b n lo i canh: canh b u, canh bí, canh c i và canh khoai.

Nói lái v các đ a danh: V đ a danh chúng ta có m t s câu sau đây:

Ch Th Đ c năm canh th c đ ;

Ch Đ ng Tranh năm canh đành trông

Ho c: Ra Th Đ c năm năm th c đ

V Gi ng Trôm thán thán dòm trông (4)

Hay các câu sau:

Đi ch Búng coi ch ng chúng b

Đ n H Long rất c h ng la

Lên B c c n, nghèo đành bán c. t

Vào Ba Thê cu c s ng bê tha

V t sông Đ ng, xu ng Đông lên b c

Trèo Đèo Ngang trong lúc đang nghèo

Ngoài ra còn có câu sau đây liên quan đ n đ a danh và nói lái, và có th dùng câu n y làm v đ u c a câu đ i. V nào đ i hay xin ban cho m t câu cho đ i đ chuy n thêm phong phú:

"N u ch u Bà Ch , Bà Ch s ch xu ng Ch Bà Chi u"

"Ch " v a là tên c a m t bà v a có nghĩa là đem đi b ng m t ph ng ti n gia thông (chuyên ch). "Ch u Bà Ch " cũng có hai nghĩa: Thích bà có tên Ch ho c, ho c "đ ng ý cho bà đó ch đi". Ti ng lái c a ch u Bà Ch là ch Bà Chi u m t đ a danh r t quen thu c vùng

Nói Lái: mọt đợc biểt cõa tiểng Viểt

Tác Giả: Nguyễn hữu Phửc, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

Sàigòn.

Vùng Đợc Nai Cũu Long có hai câu đợi rợt đợc đỏo, và nờ i danh sau đây đợ ch mọt chàng trai ngợ i Hợc môn, và mọt cô gái ngợ i Gò Công đang tình tợ :

Trai Hợc Môn vờ a hôn vờ a mợc,
Gái Gò Công vờ a gợ ng vờ a cõ.

Giai thoợ i nói lái vờ con Rợc Air VN: Trợc năm 1975, hàng không Air VN có đợ u hiữu con rợ ng uợ n khức. Có mọt thợ i gian, không biểt các cõ tiểp viên phi hành có tợ cách hợ ng hách vờ i khách hàng thợ nào mà các vờ viểt báo đõ cho Air VN mọt cái nick name đợ đợ i là Air rợ ng lợ n. Các cõ tiểp viên hách cũng bợ gợ i là các cõ rợ ng lợ n. Tợ ng mọt thợ i gian ngợ n rợ i mợ i sợ kiợ n sợ bợ quên lợng. Nhợ ng khợ n nờ i cợ 12 năm lợ i có mọt năm thỉn, tợ năm con rợ ng, cái nick name nờ y lợ i đợ c viểt lợ i trên báo xuờn, thành ra có thợ nói đây là tiểng lái đợ c các báo nhợ c đợ n nhiữu nhợ t, mọt tiểng lái đợ đợ i.

Nhợ ng câu nói lái khác liờn hợ đợ n con rợ ng.

Ông Đợ i Ngu (2) có ghi hai câu đợ i sau đây:

Con Tiên Cháu Rợ ng, Lợ n xuợ ng hợ ng trợ n sung sợ ng nhợ .
Mợ ng hùm thợ Rợ n, Sai đõu con tợ o đợ đợ n cho".

Tác giợ Đợ i Ngu có chú thích là chợ lái cõ a "rợ n sai" là "Rái sỡn", đợ c theo giợ ng Hà Nờ i âm R thành âm D.

Ông cũng có ghi thêm vờ giai thoợ i Tú Mợ đõu thi sĩ Ngợ c Hợ nhợ sau:

"Tú Mợ viểt bài thợ trào phúng có hai câu khá tợ c, chợ c đõ làm nờ sĩ Ngợ c-Hợ phợ i cợm giợ n:

Hợ tù ngán nờ i con rợ ng lợ n
Ngợ c vợ t thợ ng tình kợ cợ đeo"

(Tôi tò mò: Có lợ bút hiữu Đợ i Ngu cũng là tiểng lái?)

Nói lái bợ ng thợ đợ tuyên truyợ n: Tôi nhợ , có mọt hợm, theo thợ ng lợ , tôi chợ đợ c lợ t qua nhợ ng tợ a cõ a các bài báo. Có mọt tợ a có tên đợ i khá i là: "Không phợ i thợ y tu nhợ ng rợ t thù Tây." Vì chợ a đợ c bài báo, nên không biểt nờ i dung ra sao. Nhợ ng vì méo mó nghợ nghiợ p, tôi nhợ n ngay chợ thợ y tu là tiểng lái cõ a thù tây hay ngợ c lợ i. Chợ này làm tôi nhợ đờn tợ thợ y tợng vì đõ là tiểng lái cõ a tợ thợ ng tây . Sợ là trong thợ i kháng chiợ n chợ ng Pháp giợ a thợ p niờn 1940, ngợ i ta truyợ n miợ ng trong dân chúng hai câu sau đây:

Chợ ng nào lợa mợ c trên chợ,
Voi đợ trên giợ y, rợ i đợ i thợ y tợng

Nói lái đợ chợ mọt thám không biểt. Hợ đợ n đõ là hai câu sợ m "Trợ ng Trờn". Hai câu sợ m nờ y

Nói Lái: mọt đũa ng đũa c biếu t cưa tiêng Viêt

Tác Giả: Nguy&#n h&#u Ph&#c, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

đũa c truyên miêng giêng nh&# ý s&#m đã b&#t đũa linh nghi&#m vì lúa đã m&#c trên chì: Pháp cho s&#n xu&#t tiêng đũa ng xu và c&#c b&#c có hình cây lúa; và cho đũa hành gi&#y b&#c m&#t trăm đũa ng có hình con voi. (Ai có t&# gi&#y "con voi" trong túi là dân khá gi&# vì m&#t trăm đũa ng lúc đó b&#ng năm đũa n đũa ng tháng c&#a th&#y giáo.)

Nh&#ng giai thoại v&# nói lái đũa VN sau 1975.

Sau năm 1975, nghe nh&#ng ng&#i "v&#t biên" đũa n HK k&# nh&#ng chuy&#n "c&#i ra n&#c m&#t" đũa ch&# tình tr&#ng nghèo khó c&#a dân chúng. M&#t thí dụ v&# s&# túng thi&#u c&#a giáo ch&#c: "Giáo ch&#c" b&#y gi&# "đũa t cháo" thôi. M&#t thí dụ khác v&# tình tr&#ng chán n&#n, không mu&#n làm vi&#c c&#a các công ch&#c, cán b&#; khi bàn c&#i chuy&#n gì h&#c mu&#n bài lui hay gi&# tình tr&#ng cũ do đó mà có danh tánh "Vũ Nh&# C&#n", hay "Bùi Lan" (= v&#n nh&# cũ, hay bàn lui)

R&#i tình tr&#ng đũa l&#t cho đũa c vi&#c khi đi đũa n các c&#a công x&#y ra quá nhi&#u nên nhớ ch&# "nguyên t&#c đũa tiên" đũa c ra đũa i vì đi&#m chánh là ph&#i áp đũa ng "nguyên t&#c tiêng đũa" n&#y thì m&#i vi&#c m&#i tr&#t đũa t cho. Không bi&#t tình tr&#ng n&#y lan r&#ng đũa n m&#c đũa nào và b&#y gi&# tình tr&#ng ra sao, đành mù t&#t vì không th&# nào polling đũa thăm dò đũa c. Ngoài ra tôi còn nghe và đũa c trong nh&#ng bài sau đây v&# tình tr&#ng nghèo đói đã nói trên:

K&# s&# đôi lúc là c&# sĩ
Th&#y giáo đũa m phen cũng tháo gi&#y
Giáo ch&#c gi&# đũa đành đũa t cháo
Khoái ăn sang nên sáng ăn khoai (3)

C&#nh túng qu&#n c&#a th&#y giáo cũng đũa c nh&#c đũa n trong m&#t bài th&# khác, trong sánh v&#a đũa n trên:

Th&#y giáo tháo gi&#y đi dép
Nhà tr&#ng nh&#ng trà u&#ng n&#c trong
Tháng đũa y th&#y đáng d&#m lon g&#o
L&#ng th&#y tiêng lính tính li&#n xong

Th&#y giáo tháo đũa ng tháo gi&#y
Tháo đũa ng th&#ng áo, tháo gi&#y nóng chân
Giáo án đành đũa i khi c&#n
Thay v&#i dán áo vi&#c làm "đũa t thôi"

V&# nh&#ng v&#n đũa t&#ng quát h&#n, có nghe nh&#ng câu sau đây:

Chú ph&#nh tôi r&#i chính ph&# i;
Chi&#n khu tiêng b&#c chú khiên r&#i
Thi đũa v&#t ch&#, thua đi đũa y,
Kháng chi&#n lâu ngày khi&#n chán thôi

Nói lái qua nh&#ng t&# g&#c Trung Hoa (TH), t&# Hán Vi&#t (HV), ho&#c gi&#ng t&# HV.

Nói Lái: mọt đợng đợc biểt cợa tiểng Viểt

Tác Giả: Nguyễn hợu Phợc, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

Thiên Tợng tác biểt thợ Châu đài.

Ông đợ giểi thích đợi khẩi là bà phú hợ tên Thu Sợng, còn ông tên Tợng. Hợ Tợ hiển hợu, bà nhà có tợm lòng tợt (kiểt). Còn ông nhợ trợi (thiên) ban cho cách riêng nên giàu có nhợ con cháu nhà Châu thợi xợa. Ông phú hợ nghe xuôi tai, vui vợ trợ năm cợt và đem tợm giỷ đợ vợ đấng trợc cợa. Mọt hôm bợn ông, mợt ngợi giểi chợ nhỏ, ghé thăm. Phú ông khoe câu đợi. Bợn cợa phú ông đợc lui đợc tợi hai câu trên, thợy chợng có nghĩa gì cợ. Sau mọt lúc ông ta phá lên cợi vì ông phú hợ đã bợ ông đợ nhỏ chợi xợ. Hai câu trên chợng phợi chợ nhỏ vợi điểng tích gì cợ mà chợ là hai câu gợm mọt sợ tợ tiểng lái và mọt sợ không phợi tiểng lái, viểt ra nhợ sau :

Hà tiểng thợng xu, tâm tiểc cợc (tâm tiểc tợng cợc bợc)

Thợng tiểng, tiểc bợc thợ chai đợu (chợ đợu hợi)

Phú ông nghe câu giểi thích mợi, xợ câu đợi và chợc lợi hít hà, vợa rợa cợ đợ, vợa tiểc đã mọt năm cợc, nên quên mợi ông bợn vào nhà xợi ... "nợc mát."

Bà hóa kén chợng. Thêm vào kho tàng HV kiểu truyểng khợu nợy, còn có câu chuyểng sau đây: Chuyểng mọt bà hóa, giểi chợ nhỏ, đấng bợng tìm chợng. Chuyểng rợng bà thuợc loợi "nợa chợng xuân, thoợt gợy cãnh thiên hợng" (Kiểu) . Sau ba năm đợ tang chợng, tròn đợo phu thợ, bà bợn tiểng là bà có ý mợng chuợng. Bà cho biểt sợ chợn ông nào biểt nói lái hay nhợt bợng cách dùng câu đợi, có vợ nhợ chợ nhỏ. Bà đợa câu chuyểng nói lái cợa ông phú hợ bên trên làm ví đợ. Bà còn nói rõ hợn là phợi điểng tợ đợc tình cợnh cợa bà trong ba năm đợ tang chợng. Đợ tài thợt rợc rợi và hợc búa thợt sợ. Nhợng vì bà đợp quá nên rợt nhiểu nhân tài nợp bài. Sau khi chợm xong bà lợa đợc hai bài, vợa có tiểng lái, vợa có vợ nhợ chợ nhỏ, vợa tợ mọt phợn đợi bà, đợ cho vào chung kợt.

Bài thi chung kợt đợu chợ có hai câu nhợ sau:

Bách nhợt bách không vô cợ đợc

Băm na đợ lợ, chợm ai đấng.

Bài thi thợ hai, vợa có câu đợi, vợa là bài thợ song thợt lợc bát:

Gái quợc sợc, cao môn "dũ đợ"

Trai anh hùng, tợ hợi "đợi du"

Nhìn em đã thợy cợng tu

Mợng chuợng chợ nhợn (ngợi có) cợt tu làm chợng.

Cợ hai đợc chợm đợu viểt. Nhợng sau phợn thợc hành, trong vòng 2 tuể liên tiểp bà loợi ông có hai câu đợi ngợn, vì không tợ đợng tình trợng thợt cợa bà, và vì thợc hành kém quá. Ông ợy nói "ba năm đợ lợ chợng ai đăm" (= chợng ai đăm) là sai vì thấ sợ trong ba năm đó bà có cho ... "đăm" lai rai. Bà thành thợt thú nhợn nhợ vợy. Và do đó bà chợn ông thợ hai. Chợng nhợng ông đã nói đợng nhợng gì bà có (nhà ợ tuy thuợc loợi kính cợng nhợng quá còn son nên đợ sa ngã, có kiểm chác chút chút). Ông còn tợ bà đợp và hợp đợn (nhìn bà ông đã thợy "cợng tu"). Ngoài ra ông sau còn nói rợt đợng vợ nhợng gì ông có. Ông thợ hai nợy đợng là " trai anh hùng tợ hợi ..đ. dai đợng, và cợng hiển lành có c. tợt đợng nhợ ông đã nói. Bà chợu làm đăm cợi vợi ông

Nói Lái: mọt đợc biểt cõa tiểng Viểt

Tác Giả: Nguyễn hữu Phẫc, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

thứ hai nầy.

Giai nhân và anh hùng. Tôi nhớ hai câu khác, cũng có vẻ là chổ Hán Viểt, đợc chổ mọt sữ thữt cõa con ngườii: đợc u nam hay nữ cũng phữi ngũm cừ đờo, hay vữ chử Diễm chúa nử "chuyển đó" không thông. Hai câu đó mữ i ghi đợc cõ cách đây đợ 5 năm:

Giai nhân tái đợc, giai nhân tữ;
Anh hùng khai đợc, anh hùng tiêu

Nghe thữt là đợc y chử nỏ, phữi không các bữn? Câu đợi tuy có vẻ không chử nhữ ng nghe hay hay vì có dùng vài tữ Hán Viểt nghe kêu quá. Các bữn tìm đợc nhữ ng tữ nói lái trong hai câu trên chử a? Nử u chử a tôi đành viểt lữ i hai câu trên:

Gian nhân tữ c đải giai nhân chửt;
Anh hùng không đải, anh hùng tiêu (đợi).

Mọt vài chuyển nói lái cõa bững hữu và thữ y, xa xữ a và hiển tữ i.

Ngày xữ a, khi tôi còn là sinh viển Văn Khoa, trong lữ p Văn Minh Viểt Nam, có mọt giáo sữ đợc y vữ nhữ ng nét đợc biểt cõa tiểng Viểt và nhữ ng thú vui đợc bững Cữ u long - Đợc ng nai. Trong khi chuyển trò ngoài giữ hữc, Thữ y có bàn thêm vữ nhữ ng tữ đợc biểt có nhiể u nghĩa do cách dùng sai, vô ý, hay cữ ý. Thí đợ tữ "khữ n nử n" nguyên ngữ Hán Viểt là khó khăn. Nhữ ng dân "miểt vữ n" lữ i dùng tữ đợc nhữ là mọt tiểng mọt sát thữ m tữ.

Sinh viển nói lái. Có mọt sinh viển (tôi quên tên) nói đờa: Hữ i còn nhữ anh ta bữ các thữ y giáo cho là anh "cử lữ n". Lữ n lên thi mãi không đợc u tú tài, chử c đợc là vì "cử lữ n" thữt sữ. Cha anh bữ o cữ i vữ làm ản. Sau khi cữ i đợc c vữ rữ i, anh tữ ng là hữ t "cử lữ n" nào ngữ anh vữ n "cử lữ n" nhữ thữ ng, nhữ ng lữ i thi đợc u tú tài. Thữ y nói ngay: "đảng mữ ng, đảng mữ ng, sinh viển biểt chử i chử vữ i thữ y". Các bữn có biểt anh sinh viển nử nói gì không? Cử lữ n có nghĩa là lữi thữi, kém thông minh. Nhữ ng cử lữ n (có gữ ch đợc i) cõ a anh sinh viển nử, có nghĩa đời, vữ a là ít thông minh, vữ a là tiểng lái (cữ n l.) đợc y các bữ n. Và cha anh đã giúp anh giữ i quyểt vữ n đợ thi rữ t qua kinh nghiểm cõ a riểng ông bững cách giữ i quyểt vữ n đợ tâm sinh lý cõ a con ông qua viểc cữ i vữ cho con.

Mọt sinh viển khác, ngườii gữ c Bữ c liểu, cũng gỏp vui vào câu chuyển. Anh ta nói: Còn em, Thữ y biểt không, lúc vữ a xong lữ p đợ nhữ, em đã bữ hữ c hoang chử i lữu lữ ng. Em đã có nhữ ng quyểt đợ nhữ m lữ n và xữi phí gữ n hữ t nử a gia tài cõ a cha mữ đợ lữ i. Càng lữ n em càng lữ n lữ m tiểu phí gữ n hữ t phữ n cõ a cữ i còn lữ i, kữ bữ đi lính, vào hữ c trữ ng sĩ quan Thữ Đợc. Nhữ đi lính em mữ i xác nhữ n thêm rữ ng đả sữ đản ông, kữ cữ các ông sĩ quan cữ p cao đợ u lữ n lữ m nhữ em nên thữ ng bữ đản bà sai biểu. Thữ y cữ i, và nói: đó là cái bữ nh chung cõ a mọt sữ lữ n đản ông, anh đợc "bữ n". Cữ nhóm cữ i rữ. Lữ i mọt anh hữ c trò chử i chử tiểng lái nử a đợc y các bữ n.

Đợc ng nghiểp (đợc y hữ c) nói lái. Viểt đợ n đây tôi lữ i nhữ tữ i các thữ y cũ và các bữ n khác cõ a tôi. Tôi nhớ mọt bữ n cũ, giữ còn ở Saigòn. Vào tháng tữ năm 1975, có mọt bữ i hữ p ở trữ ng vữ vữ n đợ thi cữ. Trong lúc bên ngoài tình thữ (chính trữ, quân sữ) có vữ lữ n xữ n, bên trong phòng hữ p vì ngườii chử tữ a chử a đợ n, nên anh em (đả sữ là giáo chử c) nói chuyển khào vữ nhữ ng tin "lữ c

Nói Lái: mọt đợng đợc biế t cợa tiếng Viế t

Tác Giả: Nguyễ n hợu Phợc, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

đợa" (tin đợn) vợ chuyế n evacuation nhợng ngợi làm việ c sợ Mợ. Cợ nh tợi có mọt anh bợ n vợ n là ngợi đợ du hợc Mợ vợ. Anh ta có vợ chán nghợ giáo vì nghe nói đợ có lợ n xô xác vợ i thí sinh sau kợ thi, vì thí sinh gian lợ n bài thi và anh bợ t gợp. Tợi hợ i anh có tính gì vợ chuyế n "tợợng lại" không (mọt câu hợ i "mợp mợ" nhợng ợ thợ i đợ m đợ ai cợng hiợ u là chuyế n di tợ n). Anh trợ lợ i là sợ xin vợ hợ u, hợ c xuợ t gia nợ u không "đợ đợ c". Làm sao sợ ng nợ u không có tiế n hợ u, tợi hợ i. Anh không trợ lợ i, mọt rợ t bình thợ ng. Anh viế t hai câu thợ trên giợ y đợ a cho tợi đợ c:

"Nợ u vợ hợ u, tao sợ làm nhợng chuyế n sau đợy:

Sáng lợ c cợ, chiợ u lợ c cau;
Đợ n lợ y, khai giợ ng tợợ i hành rau"

Tợi bợ t cợợ i chợ a kợp nói gì thì thợ y anh ta lợ i viế t thêm mọt bài thợ nợ a, và cợng đợ a cho tợi đợ c. "Nợ u đi tu tao, thợ t sợ tao không biế t theo đợ o nào, chợ c là theo đợ o Đợ quá, nhợng không biế t có đợ sợ c đợ theo không? Nợ u theo đợ o nợ y:

Ngày thì công gợ tợ i công phu,
Kinh kợ, làm tợợ ng phợ i kiợ m lu
Mợ y cô nho nhợ đợng mù đợ i,
Mợ y lão sợ n sợ n sợ đợ o tu"

Lúc đợ tợi sợ ng sợ thấ sợ. Thợ nhợ t vì không dợ anh chàng có vợ đợ o mợ o, lợ i có thợ viế t hai câu đợ u vợ i mọt ít tiế ng lái có vợ "hợ i tợ c", trong khi bợ n câu sau và cái đợ o cợ a anh thì "tợ c" quá chợ chệ rợ i. Thợ hai, tợi không biế t anh đợng nghợ gì trong đợ u, vì hợ u hợ t, tuy không nói ra, nhợng ợ thợ i đợ m đợ, ai cợng có vợ lo lợ ng, trong lúc anh lợ i có vợ tợ nh bợ, lợ i còn làm thợ kiợ i đợa giợ n nợ y đợ c thì ... tài quá. Dân nói lái khi nghe nhợng câu có vợ n "u", "ù" hay "ôn", "ợ n" "ợ n" thì biế t ngay là ngợợ i nói hay ngợợ i viế t đợng xài tiế ng lái tợ c. Tợi xin miợ n việ c "đợ n giợ i" hai bài thợ trên, xin các bợ n tợ tìm hiợ u lợ y cho vui. (Thợ i gian đợ chợ ng minh anh bợ n nợ có tài thợ t. Anh không vợ t biên đợ ra nợ c ngoài, ợ Sài gòn tiế p tợ c chợ u đợ ng mọt sợ năm đợ y nghèo khó và sau nợ y vợ n lên bợ ng cách mợ lợ p anh vấ, và tiế p tợ c sợ ng .. tợ nh bợ không hợ than vấ, hay nhợ vấ bợ n bệ chỢt gì cợ.)

Thợ y (đợ y trung hợ c) nói lái. Bài thợ trên khiợ n tợi nhợ tợ i mọt giáo sợ Pháp vấ hợ i tợi còn hợ c lợ p đợ gợ. Tợi không biế t anh bợ n trên có phợ i là hợ c trò cợ a ông giáo nợ y không, vì trong bài thợ cợ a anh ta có mọt vài tợ giợ ng trong bài thợ cợ a ông thợ y mà tợi đợng nói. Tuy ông đợ tợ t nghiợ p tợ chợợ ng trờng Tây và đợ y tiế ng Tây nhợng ông lợ i thích nói đợ n nhợng cái "rợ c rợ i, nhợng phong phú" cợ a tiế ng Viế t, trong đợ có lợ i nói lái. Ông nợ i tiế ng là ông thợ y lợ phè, đợ tánh, nhợng lợ i đợ y hợ c rợ t có duyên và hợ c sinh rợ t thích. Sau đợy là bài thợ tợi nhợ lợ i và ghi ra. Đợng nguyên vấ hay không, không chợ c, cợng nhợ tợ t cợ các câu khác, nhợ sau ghi vợ y. Bợ n nào có hợ c vợ i thợ y và có nghe vợ bài thợ nợ y xin bợ túc hay sợ a chợ trợ t. Đợ a tợ.

Có cô nho nhợ đợ hợ c trợ
Trợ lên hợ n đá, đá chợ ng leo
Sợợ ng sa lác đợc, mù mù đợ i
Trợng xợ đợ u non, đợ i đợ i cheo.

Nói Lái: mọt đợng đợc biểt cợa tiểng Viểt

Tác Giả: Nguyễn hợu Phợc, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

Làm anh chợng biểt anh già ở đợu
Anh già cái tóc cái râu,
Nhợng riêng "cái y" còn lâu mợi già

Nhóm lợo nhân cợi rợ. Bà y nguýt ông và nói rợng "ông già mà không nên nợt." Mọt ông khác bênh vợc: bà đã nghĩ chợ quan rợi, vì "cái y" mà chợng bà muợn nói là cái "tinh thợn trợ trung, hát hay không bợng hay hát" đợy. Nhợng bà ta cũng không vợa. Bà nói rợng: Tôi biểt nhà tôi quá mà, ợng thuợc loợi "Chung Vô Diểm" rợi nên nợu giợi thích "cái y" theo cách cợa ông anh nhợ vợy là sai bết. Mọt ông khác lên tiểng: Cha chợ ai bợ các bà không nói lái? Bà trên quay sang ông sau cùng: Nói vợy ông anh cũng rành tiểng lái quá hén, ông anh thuợc loợi lái hay lái giợi đó. Ông sau sau cùng nói: Đợ không dám nhợ nợi khen cợa chợ vì tôi còn thuợc loợi lái đợ thô. Ông chợng cợa bà y lên tiểng: Ông anh ở i, nói lái vòng quanh vợi các bà, ngợi ta gợi là lái gió không hay đợu, phợi dám nói thợng nhợ trong bài thợ cợa ai đó, mà tôi vợa đợc, mợi hay.

Câu chuyển xợy ra nhanh nhợ vợy và đợa sợ nhợng ngợi trong các bàn cợa nhóm già cợi rợ lên. Nhợng có mọt vài bà có vợ làm nghiêm, không cợi (có thợ các bà không hiợu hay chợa nghĩ ra ý cợa tiểng lái chợng? Hay là hiợu nhợng vợn làm nghiêm?).

Mọt bà không cợi, vợi vợ mọt tợnh bợ hợi bà đợu tiên: Chợ nói ợnh thuợc loợi Chung Vô Diểm là nghĩa làm sao tôi không rợ. Sợ đợng lợi cợi rợ lên. (Trong truyển Tàu, Chung vô Diểm là ngợi đàn bà xợu xí, nhợng nhợ giợi võ nghợ, giúp vua đợp loợn và đợc sợc phong hoàng hợu. Mợi nghe rợ ràng chợng dính lợu gì tợi cái ông đợc thợ). Bà vợ cợa ông đợc thợ cũng trợ lợi tợnh bợ: Chợ ở i "Chung Vô Diểm" là "chim vô đợng" đợy. Nhà tôi bợ o "cái y" cợa ợnh còn lâu mợi già là nói dợc. Cợ hai bàn lợi cợi rợ. Mọt bà khác lợi chen vào: nợu ông nhà bà ợ tình trợng không "đợ cợng" đợc và vô đợng nhợ vợy sao ông nhà cợ đợi "lên" ...ca hoài vợy. Bà đợu tiên cợi to trợ lợi không cợn suy nghĩ, và không tợ chút e thợn gì cợ: Tuy thuợc loợi hợ Chung nhợng nhợ có đợc sách nói vợ các hợn quan trong cung nên biểt áp đợng phợng pháp sợng cho sợ đợ sợng qua ngày. Rợi bà thợp giợng mọt chút, nhợ có vợ e dợ: Thú thợt đợi khi nhà tôi có theo phợng pháp cợ truyển mà giợi trợ hay dợng là hợng và bợng. Mọt bà khác ngợi cợnh giợi thích thêm: Bà y muợn nói hợng cho sợn và bợng cho sợ đợy. Cợ nhóm lợi cợi rợ lên, và còn có vài tiểng phê bình "tài thiểt, gan thiểt" chen vào.

Ai dám nghĩ rợng các lợo bà và lợo ông không chợi chợ lái phợi không quý vợ? Trong trợng hợp nợy tôi thợy các lợo ông nói chợ kém xa các lợo bà.

Nhợng chuyển nói lái "cách sợng"

Vợi nhợng câu chuyển nói lái vợa kợ, tôi cợ tợng là tôi biểt nhiợu vợ nói lái. Nhợng trợ khôn qua, già lợi. Tôi tình cợ đã nghe và hợc thêm nhợng tiểng lái bợng, chợnh có gì cao xa hay đợc biểt, nhợng nhợng tiểng lái y mợi đợi vợi tôi, hợc nhợng tiểng đó là tiểng tôi đã biểt, nhợng ít dợng tợi, nên khi nghe lợi thợy hay hay.

Nợc bợt hiợu. Sợ là mọt hôm, bợc chân vào mọt tiểm ăn, vợa kêu xong thợc ăn thì tôi nghe mọt em trai đợ 18 tuợi kêu anh chợy bàn, cũng nhợ tuợi nhợ anh kia, gợi mọt tô tái nợm và mọt ly nợc "bợt hiợu." Cha chợ, nợc gì mà tên ngợ vợy, tôi tợ hợi. Và vì thói quen khi nghe ai chợi chợ là tôi nghi ngay là đang chợi tiểng lái. Nhợng suy nghĩ mãi vợn không ra. Khi ly nợc đợc

Nói Lái: mọt đống đũa c biết c a tiếng Việt

Tác Giả: Nguyễn h u Ph c, Ph.D.

Chúa Nhật, 12 Tháng 10 Năm 2008 05:07

đem t i bàn, tôi nhìn qua xem, rõ ràng là n c đá chanh. Cái lý t i sao anh ch y bàn bi t và đem ra đúng thì không l vì ch c ch n là h bi t code c a nhau r i. Cái l là t i sao h n g i là n c "b t hi u" . Ph i khi ăn xong tô ph tôi m i nghĩ ra và b t đ u c i cho cái ch m hi u c a mình. Các b n có bi t không, th t đ n gi n. Đá chanh là tiếng lái c a đánh cha. Con mà đánh cha là con b t hi u. Nhóm tr đó đã ch i tiếng lái xa h n m t b c n a, dùng c l i phê c a m t hành đ ng đ ch i ch .

Nói lái cách sông Trong mọt b a "pot luck" c a mọt nhóm sinh viên tr thu c th h 1.5, mà tôi g i là th h ba r i vì các em nói tiếng Anh chêm thêm vài tiếng Việt, hoc ng c l i. T i ph n vẫn ngh v n g ng, ban t ch c yêu c u mọt ng i "l n tu i" lên k chuy n vui. Trong nhóm ch có mọt ít ng i l n tu i. Mọt ng i b n tôi, ngoài sáu m i, than nho nh v i tôi: h t sách r i, ch a tìm ra đ c chuy n gì m i c . Tôi r tai tr l i: câu gi b ng cách yêu c u mọt sinh viên k chuy n tr c; và sau đó, n u cùng l m, đành m sách "d y tiếng Việt" vì trong nhóm n y, theo ch tôi bi t, thì ch có mọt vài em bi t sách đó mà thôi.

B n tôi đ ng lên thách th c các sinh viên r ng anh ch nào lên nói mọt chuy n c i gì hay, mà ph i dùng toàn tiếng Việt, không đ c pha tiếng Anh thì ông m i lên k chuy n. Các sinh viên đ ng ý.

Hai MCs, mọt nam, mọt n gi i thi u mọt "m m non" chuyên k chuy n c i lên "sân kh u". Chuyên viên c i n y li n gi i thi u: Sau đây xin các b n cho mọt tràng pháo tay cho ban nh c, toàn nh ng nam nh c sĩ, đó là ban nh c "Thuy n x a" do nh c sĩ Tô v. C , bi t danh C.T., làm nh c tr ng. Ban nh c n y do ca sĩ Tô M ng Lan , bi t danh LMT làm b u gánh. Nh c sĩ CT đã t ng đóng phim chung v i n tài t H ng Kông, "Đi p Liên Tú". Còn B u Gánh LMT cũng đã t ng đóng phim b v i nam tài t Đ ài Loan, "Đ ng Lăng Nhu". Tiếng v tay và tiếng c i vang đ ng. Anh "m m non" ti p theo: Xin gi i thi u gi ng oanh vàng c a n ca sĩ Thu C ng và gi ng tr m m c a nam ca sĩ Thu Đ m trong b n "Em n u n ng Anh." Và c u chuy n c i đ n đây ch m đ t. Không th y ai lên sân kh u, không th y ai đ n tr ng gì c .

Ch a nghe hát tiếng nào mà chúng nó v tay nh pháo và c i bò l ng. Tôi bi t ngay là chúng nó đang nói lái qua tên c a hai sinh viên mà các em g i là "ca sĩ" . (Thu C ng = th ng cu).